

25.6.2021

Høringsinnspill til NOU 2021:4 Norge mot 2025

Stiftelsen Miljøfyrtårn takker for muligheten til å komme med høringsinnspill til NOUen Norge mot 2025. Miljøfyrtårn er et verktøy for sertifisering og miljøledelse, som hjelper små og store virksomheter i alle sektorer å lykkes med grønn omstilling. Vi er Norges mest brukte sertifiseringsordning for virksomheter som vil dokumentere sin miljøinnsats, med ca. 7700 sertifikater per dags dato. Sertifiseringen er EU-godkjent på linje med EMAS, EUs egen miljøsertifiseringsordning. Miljøfyrtårn ble stiftet i 2003 av store aktører på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden innenfor privat og offentlig sektor. NHO, Virke, LO, KS, SMB Norge og et antall kommuner og fylkeskommuner sitter i Miljøfyrtårns styre.

Det er positivt at utredningen inkluderer et eget kapittel om det grønne skiftet og slik anerkjenner viktigheten av grønn omstilling for verdiskaping og konkurranseevne. Grønn omstilling må svare til de store klimautfordringene verden står i, men må også ta hensyn til naturmangfold og sirkularitet. Utvalget har først og fremst konsentrert seg om utslipp av klimagasser, men det er positivt at NOUen også slår fast at «bærekraftig utvikling innebærer at økonomisk aktivitet må holdes innenfor naturens tålegrenser» og tilrår tiltak for å minske næringslivets fotavtrykk på natur og miljø. Det er også positivt at NOUen anerkjenner sosial bærekraft som del av den nødvendige omstillingen, og at bærekraftshensyn inkluderes også i andre kapitler. For eksempel er det positivt at tilrådingen om en helhetlig gjennomgang av skattesystemet også hensyntar naturens bærekraft. Stiftelsen Miljøfyrtårn mener en slik gjennomgang bør føre til skattemessige mekanismer som premierer investering i grønn teknologi og bærekraftige løsninger i bredden av norsk næringsliv, også blant små og mellomstore bedrifter. Et grønt skattesystem bør blant annet premiere omlegging til produkter og tjenester som kan gå inn i et sirkulært kretsløp.

Stiftelsen Miljøfyrtårn savner en mer omfattende vurdering av og tiltak rettet mot grønn omstilling i små og mellomstore bedrifter (SMBer). NOUen referer til at disse utgjør hele 99 prosent av alle bedrifter i Norge, og står for nær halvparten av total sysselsetting i privat sektor. SMBer står også for nær halvparten av norsk næringslivs totale omsetning. Norsk virkemiddelpolitikk for grønn omstilling i næringslivet retter seg likevel i hovedsak mot de store bedriftene, og denne utredningen er dessverre ikke noe unntak. Stiftelsen Miljøfyrtårn mener norsk grønn virkemiddelpolitikk må utvides til å favne om bredden av norsk næringsliv. Det vil være viktig for å nå klima- og miljømålene, men også for å sikre verdiskaping og konkurransekraft de neste årene.

De små og mellomstore bedriftene står ovenfor en stor bedriftsøkonomisk klimarisiko. Alle norske næringslivsaktører vil måtte forholde seg til et endret konkurransebilde i årene som kommer. Også de små og mellomstore bedriftene vil møte høyere klima- og miljøkrav fra investorer og kunder, og de vil oppleve høyere kostnader knyttet til utslipp, avfall og andre klima- og miljørelaterte negative eksternaliteter. Miljøfyrtårn ser en rekordhøy interesse for miljøsertifisering og miljøledelse. Bare i 2020 ble om lag 1300 bedrifter førstegangs-sertifisert som Miljøfyrtårn. En stor andel av disse er SMBer. For mange er hovedmotivasjonen bak miljøsertifiseringen å få mulighet til å delta i offentlige anbudsrunder som ofte stiller miljøledelse som kvalifikasjonskrav. Etter hvert som investorer vil legge større vekt på klima- og

Stiftelsen Miljøfyrtårn
Hovedkontor, Kristiansand

Besøksadresse:
Vestre Strandgate 12
4610 Kristiansand

Postadresse:
Postboks 514
4665 Kristiansand

Telefon:
38 00 80 60
E-post:
post@miljofyrtarn.no

Facebook/Instagram:
miljofyrtarn
miljofyrtarn.no

miljøavtrykk, forventer vi at også store bedrifter vil stille høyere krav til grønn omstilling hos underleverandørene. De neste årene vil det positive presset for grønn omstilling bli sterkere i alle ledd i leverandørkjeden. Miljøfyrtårn frykter at en stor andel av de minste næringslivsaktørene ikke lenger vil være konkurransedyktige dersom offentlige myndigheter ikke iverksetter flere grønne tiltak rettet mot SMBene.

En undersøkelse utført av NyAnalyse for Klima- og Miljødepartementet viser at SMBer i stor grad er positive til grønn omstilling, men etterlyser en mer aktiv virkemiddelpolitikk.¹ For eksempel er det ofte vanskelig for små virksomheter å delta i offentlige anbudsrunder. NOUen anerkjenner muligheten offentlige innkjøpere har til å fremme grønn næringsutvikling. SMBer sitter ofte med spisskompetanse innen grønne løsninger i nisjemarkeder, men mange opplever at prosjektene er for store. Offentlige anskaffelser kan innrettes til å bli et kraftfullt virkemiddel for å fremme grønn innovasjon også i SMBer. Det vil blant annet kreve at prosjekter deles opp i flere mindre tilbud og slik legger bedre til rette for deltakelse fra de mindre aktørene.

Over halvparten av bedriftene i undersøkelsen rapporterer manglende insentiver, herunder støtteordninger, som et hinder for grønn omstilling. Miljøfyrtårn har sett positiv effekt av økonomisk støtte til sertifiseringsordninger. Støtte rettet mot SMBer bør være enkel å forholde seg til, uten unødvendig administrasjon. Miljøsertifisering og miljøledelse er konkrete verktøy som gir reell miljøeffekt, og som har et samlet arbeidsliv i ryggen gjennom stifterne LO, NHO, Virke, KS, SMB Norge og en rekke kommuner og fylkeskommuner. Støtteordninger til sertifisering og til iverksettelse av konkrete klima- og miljøtiltak vil både styrke konkurransekraft og gi miljø- og klimaeffekt. Støtteordninger kan også gi små og mellomstore virksomheter det rommet de trenger for å omstille seg til sirkulære forretningsmodeller.

NOUen slår fast at mangel på kompetanse er et hinder for digitalisering, og at mangel på juridisk kompetanse gjør det krevende for mange SMBer å etterleve regelverk for personopplysninger. SMBer Miljøfyrtårn er i kontakt med rapporterer det samme med tanke på grønn omstilling: Bedriftene mangler kompetanse og ressurser til å kartlegge egen miljø- og klimapåvirkning, analysere hva som er de vesentlige faktorene og utvikle tiltak og systemer for å minimere negativ klima- og miljøpåvirkning. Undersøkelsen utført for KLD bekrefter dette. Den finner at manglende informasjon tilpasset små og mellomstore bedrifter er den største barrieren for grønn omstilling (tett etterfulgt av manglende etterspørsel og betalingsvilje fra kunder).

Miljøfyrtårnordningen er opprettet for å gjøre det enklere for de små og mellomstore aktørene å ta tak i sine vesentlige klima – og miljøavtrykk. Med bransjespesifikke kriterier for 80 ulike bransjer, sitter vi med kompetanse og nettverk som gjør det enklere for hver enkelt bedrift å sette i gang tiltak for kontinuerlig forbedring innenfor områder som er vesentlige for at bedriften skal redusere sine negative eksternaliteter og bidra til en mer sirkulær økonomi. Miljøfyrtårn er en av tre godkjente sertifiseringsordninger for miljøledelse i Norge. Vår praktiske og konkrete tilnærming gjør at vi er den foretrukne ordningen blant små og mellomstore aktører.

¹ NyAnalyse og Footsep (2021): *SMB-enes rolle i det grønne skiftet* <https://www.nyanalyse.no/publikasjoner/smb-enes-rolle-i-det-gronne-skiftet-forprosjekt-for-klima-og-miljodepartementet>

Stiftelsen Miljøfyrtårn
Hovedkontor, Kristiansand

Besøksadresse:
Vestre Strandgate 12
4610 Kristiansand

Postadresse:
Postboks 514
4665 Kristiansand

Telefon:
38 00 80 60
E-post:
post@miljofyrtarn.no

Facebook/Instagram:
miljofyrtarn
miljofyrtarn.no

Stiftelsen Miljøfyrtårn anbefaler at

- Politikktutforming basert på NOU 2021:4 Norge mot 2025 legger større vekt på SMBers konkurransekraft og omstillingsevne enn det som reflekteres i NOUen. SMBers evne til grønn omstilling bør tillegges vekt i en gjennomgang av skattesystemet, og bør tillegges større vekt i vurderingen av hvordan det offentlige kan drive frem grønn omstilling gjennom sine innkjøp.
- Det innføres en støtteordning for grønne sertifiseringsordninger, i særdeleshet rettet mot små og mellomstore virksomheter. Miljøsertifisering bedrer bedriftenes konkurransevne nasjonalt og internasjonalt, og bidrar i tillegg til å redusere negative eksternaliteter innenfor klima og miljø.

Med vennlig hilsen

Ann Kristin Ytreberg

Daglig leder i Stiftelsen Miljøfyrtårn

Stiftelsen Miljøfyrtårn
Hovedkontor, Kristiansand

Besøksadresse:
Vestre Strandgate 12
4610 Kristiansand

Postadresse:
Postboks 514
4665 Kristiansand

Telefon:
38 00 80 60
E-post:
post@miljofyrtarn.no

Facebook/Instagram:
miljofyrtarn
miljofyrtarn.no

